

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
17 päivänä heinäkuuta 1997 *

Asiassa C-219/95 P,

Ferriere Nord SpA, Italian oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Osoppo (Italia), edustajanaan asianajaja Wilma Viscardini Donà, Padova, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Ernest Arendt, 8—10 rue Mathias Hardt,

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaans Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (ensimmäinen jaosto) asiassa T-143/89, Ferriere Nord vastaan komissio, 6.4.1995 antaman tuomion (Kok. 1995, s. II-917) kumoamista,

vastapuolena:

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Enrico Traversa, jota avustaa asianajaja Alberto Dal Ferro, Vicenza, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja G.F. Mancini sekä tuomarit J. L. Murray, P. J. G. Kapteyn, G. Hirsch ja H. Ragnemalm (esittelevä tuomari),

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 20.2.1997 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

Italian oikeuden mukaan perustettu yhtiö Ferriere Nord SpA on hakenut yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 19.6.1995 jättämällä valituskirjelmällä EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan nojalla muutosta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-143/89, Ferriere Nord vastaan komissio, 6.4.1995 antamaan tuomioon (Kok. 1995, s. II-917, jäljempänä valituksenalainen tuomio), jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi valittajan kanteen, jossa valittaja vaati ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamisesta 2 päivänä elokuuta 1989 tehdyn komission päätöksen 89/515/ETY (IV/31.553 — Betoniteräsverkot; EYVL L 260, s. 1, jäljempänä riidanalainen päätös).

Käsiteltävänä olevaan valitukseen liittyvät tosiseikat ovat valituksenalaisen tuomion mukaan seuraavat:

- Riidanalaisessa päätöksessään komissio määräsi neljälletoista betoniteräsverkkojen valmistajalle sakkoja, koska päätöksen 1 artiklan mukaan nämä olivat ”rikkoneet ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa 27.5.1980—5.11.1985 yhden tai useamman kerran osallistumalla yhteen tai useampaan sopimukseen ja/tai yhdenmukaistettuun menettelytapaan (yritysten

väliset järjestelyt), joissa on määrätty myyntihintoja, rajoitettu myyntejä, jaettu markkinoita ja sovittu toimista, joiden tarkoituksena on ollut näiden järjestelyjen täytäntöönpano ja niiden noudattamisen valvonta”.

- Riidanalaisessa päätöksessä todetaan erityisesti valittajan osalta, että sen katsotaan ”osallistuneen kahteen sarjaan Ranskan markkinoilla sovellettuja yritysten välisiä järjestelyjä. Näihin järjestelyihin on osallistunut ranskalaisia valmistajia — — ja Ranskan markkinoilla toimivia ulkomaalaisia valmistajia — —, ja järjestelyjen tarkoituksena on ollut hintojen ja kiintiöiden vahvistaminen, jotta betoniteräsverkkojen tuontia Ranskaan voitaisiin rajoittaa, ja näihin liittyen järjestelyissä on sovittu tietojen vaihdosta. Ensimmäistä järjestelyjen sarjaa on sovellettu vuoden 1981 huhtikuusta vuoden 1982 maaliskuuhun, ja toista järjestelyjen sarjaa on sovellettu vuoden 1983 alusta vuoden 1984 loppuun. Toisesta järjestelyjen sarjasta on sovittu virallisesti tekemällä lokakuussa 1983 ns. sopimuspöytäkirja (protocole d'accord)” (valituksenalaisen tuomion 15 kohta).
- Tämän vuoksi Ferriere Nordille määrättiin sakkoa 320 000 ecua.

- 3 Valittaja nosti 18.10.1989 kanteen riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi. Yhteisöjen tuomioistuin siirsi tämän asian ja siihen liittyvät kymmenen muuta asiaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäviksi 15.11.1989 antamallaan määräyksillä Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta 24 päivänä lokakuuta 1988 tehdyn neuvoston päätöksen 88/591/EHTY, ETY, Euratom (EYVL L 319, s. 1) 14 artiklan mukaisesti.
- 4 Valittaja vaati, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ensisijaisesti kumoaisi riidanalaisen päätöksen valittajaa koskeneilta osin tai toissijaisesti poistaisi sille määrätyn sakon tai kohtuullistaisi sen määrää sekä velvoittaisi joka tapauksessa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Komissio vaati, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäisi kanteen perusteettomana ja velvoittaisi valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

5 Valittaja esitti kolme kanneperustetta kanteensa tueksi. Ensimmäinen koski perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan väärää soveltamista, toinen koski 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus; EYVL 1962, 13, s. 204, jäljempänä asetus N:o 17) 15 artiklan 2 kohdan väärää soveltamista ja kolmas koski harvintavallan väärinkäyttöä.

6 Valituksenalaisessa tuomioissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kaikki nämä kanneperusteet.

7 Valituksessaan valittaja vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin kumoaa valituksenalaisen tuomion ja hyväksyy ne vaatimukset, jotka se on esittänyt ensimmäisessä oikeusasteessa.

8 Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin hylkää valituksen, vahvistaa riidanalaisen komission päätöksen olevan pätevä ja velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

9 Valittaja on esittänyt kaksi valitusperustetta valituksensa tueksi. Se väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen tulkittessaan ja soveltaessaan yhtäältä perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa ja toisaalta asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohtaa.

Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan väärää tulkintaa ja soveltamista koskeva valitusperuste

10 Tässä valitusperusteessa on kolme osaa. Valittaja väittää ensinnäkin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ottanut huomioon perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan italiankielistä versiota, ja toiseksi, että ensimmäisen oikeusas-

teen tuomioistuin ei tutkinut sitä, miten ne sopimukset, joissa valittaja oli sopimuspuolena, vaikuttivat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan; kolmanneksi valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi virheellisesti niitä taloudellisia ja oikeudellisia yhteyksiä, joita on betoniteräsverkkojen markkinoiden ja valssilangan markkinoiden välillä.

- 11 Ennen tämän valitusperusteen eri osien tutkimista on muistutettava, että — kuten valituksenalaisen tuomion 25 kohdasta ilmenee — valittaja on myöntänyt osallistuneensa betoniteräsverkkojen valmistajien välisiin sopimuksiin ja että se ei ole kiistänyt sitä, että näillä sopimuksilla oli tarkoitus vahvistaa hinnat ja määrät kiinteistä.
- 12 Tämän valitusperusteen ensimmäinen osa koskee valituksenalaisen tuomion 30 ja 31 kohtaa, joissa todetaan seuraavaa:

”30. — — sopimuksen konkreettisia vaikutuksia ei tarvitse ottaa huomioon sovellettaessa perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa, jos on ilmeistä, että sopimuksen tarkoituksena on — kuten komission päätöksessä tarkoitetuissa sopimuksissa — estää kilpailu yhteismarkkinoilla taikka rajoittaa tai vääristää sitä (asia C-277/87, Sandoz Prodotti Farmaceutici v. komissio, tuomio 11.1.1990, Kok. 1990, s. I-45).

31. Kantaja ei voi vedota perustamissopimuksen 85 artiklan italiankieliseen versioon sen perusteena, että komission olisi näytettävä toteen sekä sopimuksen kilpailua rajoittava tarkoitus että sen vaikutus. Itse asiassa tähän versioon ei voi vedota kaikkia muita erikielisiä versioita vastaan, koska näissä versioissa käytetyn ’tai’-sanana perusteella kyseessä olevat edellytykset eivät ole kumulatiivisia vaan vaihtoehtoisia, kuten yhteisöjen tuomioistuin on vakiintuneesti todennut edellä mainitusta tuomiosta asiassa Société technique minière (sivu 359) lähtien. Jotta yhteisön oikeuden normeja tulkittaisiin yhdenmukaisesti, niitä on tulkittava ja sovellettava ottaen huomioon muilla yhteisön virallisilla kielillä laaditut versiot (asia 19/67, van der Vecht, tuomio 5.12.1967, Kok. 1967, s. 445, 456 ja asia 283/81, Cilfit ja Lanificio di Gavardo, tuomio 6.10.1982, Kok. 1982, s. 3415, 18 kohta).”

13 Valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ottanut huomioon perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan italiantielistä versiota, jonka mukaan yritysten välisen yhteisjärjestelyn tarkoituksena on oltava kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen ja lisäksi sen vaikutuksena on oltava kilpailun estyminen, rajoittuminen tai vääristyminen; valittajan mukaan nämä kaksi edellytystä eivät siten ole vaihtoehtoisia vaan kumulatiivisia. Valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellut väärin tuomiota, koska se on viitannut valituksenalaisen tuomion 31 kohdassa oikeuskäytäntöön, joka ei koske 85 artiklan italiantielistä versiota. Valittajan mukaan eri kieliversioiden vertailu on perusteltua vain siinä tapauksessa, että tiettyyn kieliversioon sisältyvän oikeussäännön merkitys ei ole selvä, mistä ei kuitenkaan ole kysymys tässä asiassa.

14 On tosin niin, että koska 85 artiklan italiantielisessä versiossa käytetään muista kieliversioista poiketen konjunktiota "e" (ja), tämän perusteella yritysten välisen yhteisjärjestelyn olisi oltava sellainen, että sillä on tarkoitus estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua ja lisäksi sen vaikutuksena on oltava kilpailun estyminen, rajoittuminen tai vääristyminen. Tällaisen eron perusteella ei kuitenkaan voida katsoa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi tulkinnut väärin 85 artiklaa valituksenalaisen tuomion 30 kohdassa.

15 On syytä todeta, että — kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on aivan oikein todennut — vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön oikeussääntöjä on tulkittava ja sovellettava yhtenäisesti ottaen huomioon muilla yhteisön virallisilla kielillä laaditut versiot (em. asia van der Vecht ja em. asia Cilfit ja Lanificio di Gavardo, tuomion 18 kohta). Tähän päätelmään ei vaikuta se, että tässä tapauksessa 85 artiklan italiantielinen versio on erillisesti tarkasteltuna selvä ja yksiselitteinen, koska kaikissa muissa kieliversioissa todetaan nimenomaisesti, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa mainitut edellytykset ovat vaihtoehtoisia.

16 Tämän vuoksi ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa on hylättävä.

- 17 Ensimmäisen valitusperusteen toinen osa koskee valituksenalaisen tuomion 32—35 kohtaa, joissa todetaan seuraavaa:

”32. — — perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisen edellytyksenä ei ole se, että todetut kilpailunrajoitukset olisivat todellisuudessa vaikuttaneet tunnustavasti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, vaan ainoastaan se, että sopimukset ovat olleet omiaan vaikuttamaan tällä tavalla (ks. edellä mainittu tuomio asiassa *Miller v. komissio*, 15 kohta).

33. Käsiteltävänä olevassa asiassa on todettava, että vaikka kantajan valmistusyksiköt, joissa se valmistaa betoniteräsverkkoja, ovat kaukana Ranskan markkinoista, ei tämä sinänsä estä kantajaa viemästä tuotteitaan näille markkinoille. Tämän osalta kantajan päättelytapa osoittaa sinänsä, että järjestelyt ovat olleet omiaan lisäämään vientiä Ranskaan, niiltä osin kuin niiden vuoksi hinnat ovat nousseet, ja näin vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

34. Jos lisäksi oletetaan, kuten kantaja on tehnyt, että järjestelyt eivät ole muuttaneet italialaisten valmistajien yhteistä markkinaosuutta ja että se ei ole vienyt läheskään kiintiöissä vahvistettuja määriä tuotteitaan Ranskaan, todetut kilpailunrajoitukset ovat silti olleet omiaan muuttamaan kauppaa (ks. edellä mainittu tuomio asiassa *Van Landewyck ym. v. komissio*, 172 kohta). Järjestelyjen tarkoituksena on itse asiassa ollut Ranskan markkinoita koskevien tuontikiintiöiden vahvistaminen, jotta hinnat olisivat voineet nousta keinotekoisesti näillä markkinoilla.

35. Edellä esitetyn perusteella kantaja on, kuten komissiokin on todennut päätöksessään, rikkonut perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa, kun se on liittynyt sopimuksiin, joiden tarkoituksena on ollut rajoittaa kilpailua yhteismarkkinoilla ja jotka ovat olleet omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.”

18 Valittaja väittää, että todetessaan tuomion 32 kohdassa ainoastaan, että sopimukset, joissa valittaja on ollut sopimuspuolena, ovat perustamissopimuksen 85 artiklan vastaisia jo sen vuoksi, että niillä on voinut olla tuntuva vaikutus kauppaan, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toiminut virheellisesti, koska sen olisi pitänyt myös tutkia, millä tavalla nämä sopimukset rajoittivat jäsenvaltioiden välistä kauppaa. Valittajan mukaan riidanalaisilla sopimuksilla ei voinut olla tuntuvaa vaikutusta Italian ja Ranskan väliseen kauppaan.

19 Tältä osin on syytä todeta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti muistuttanut valituksenalaisen tuomion 32 kohdassa, että asiassa 19/77, Miller vastaan komissio, 1.2.1978 annetun tuomion (Kok. 1978, s. 131, 15 kohta) mukaisesti perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa ei edellytetä, että tässä määräyksessä tarkoitetut sopimukset olisivat todellisuudessa vaikuttaneet tuntuvasti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, mistä olisi useimmissa tapauksissa vaikea esittää riittävää näyttöä, vaan kyseisessä määräyksessä edellytetään ainoastaan, että kyseiset sopimukset ovat luonteeltaan sellaisia, että niillä voi olla tällainen vaikutus.

20 Lisäksi on todettava vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti, että jotta päätös, sopimus tai yhteisjärjestely voisi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, kaikkien oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella on oltava riittävän todennäköistä, että nämä voivat tosiasiallisesti tai mahdollisesti vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan suoraan tai välillisesti siten, että on pelättävissä, että nämä voivat estää yhtenäismarkkinoiden syntymisen jäsenvaltioiden välillä (ks. asia 56/65, Société technique minière, tuomio 30.6.1966, Kok. 1966, s. 337 ja yhdistetyt asiat 209/78—215/78 ja 218/78, Van Landewyck ym. v. komissio, tuomio 29.10.1980, Kok. 1980, s. 3125, 170 kohta).

21 Tämän vuoksi ensimmäisen valitusperusteen toinen osa on hylättävä.

- 22 Ensimmäisen valitusperusteen kolmas osa koskee valituksenalaisen tuomion 29 kohtaa, jossa todetaan seuraavaa:

”29. Kilpailuun vaikuttamisen osalta on todettava, että kantajan korostamalla tavalla betoniteräsverkkojen hinta riippuu suuresta määrin valssilangan hinnasta, mutta tämä ei kuitenkaan sulje pois sitä mahdollisuutta, että valmistajat kilpailisivat tehokkaasti näillä markkinoilla. Itse asiassa valmistajilla on ollut riittävän suuret voittomarginaalit, jotta ne olisivat voineet kilpailla tehokkaasti markkinoilla. Tämän vuoksi järjestelyt ovat voineet vaikuttaa tuntuvasti kilpailuun — — .”

- 23 Valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole perustellut toteamustaan, jonka mukaan valssilankaa koskevasta normatiivisesta ja taloudellisesta taustasta huolimatta tehokas kilpailu oli mahdollista betoniteräsverkkoalalla.
- 24 Valittaja ei tosin kiistä sitä, että valssilankaa koskevasta EHTY:n järjestelmästä huolimatta kilpailulle oli tilaa betoniteräsverkkojen markkinoilla. Valittaja väittää kuitenkin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei tutkinut sitä, olivatko betoniteräsverkkoja koskevat sopimukset mahdollisesti perustamissopimuksen 85 artiklan mukaisia sen vuoksi, että ne myötävaikuttivat betoniteräsverkkojen hintojen nousuun ja siten välillisesti valssilangan hintojen nousuun. Komissio nimittäin toivoi, että hinnat olisivat nousseet valssilangan markkinoilla. Tämän vuoksi valittaja väittää, että betoniteräsverkkojen valmistajien välisillä järjestelyillä ei todellisuudessa pyritty rajoittamaan kilpailua tällä alalla, vaan niillä tavoiteltiin niitä päämääriä, joihin myös komissio pyrki valssilanka-alalla.
- 25 Tältä osin on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toimi oikein todetessaan ainoastaan, että betoniteräsverkkojen markkinoilla oli riittävästi mahdollisuuksia tehokkaaseen kilpailuun. Se, että betoniteräsverkkojen markkinoita edeltävillä valssilangan markkinoilla sovellettiin valmistuskiintiöitä, ei vaikuta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tämän toteamuksen oikeellisuuteen, varsinkaan kun otetaan huomioon myös se, että valssilangan markkinoilla ei sovellettu määrähintoja, kuten valittaja ilmeisesti väittää. Joka tapauksessa on niin, että

valssilangan markkinoita koskevat normatiiviset ja taloudelliset seikat eivät voineet olla peruste sille, että valittaja oli sopimuspuolena kilpailua rajoittavissa sopimuksissa, vaikka valittaja väittää näillä sopimuksilla suojellun tuotantoprosessissa betoniteräsverkkoja edeltävää tuotetta, eivätkä sille, että valittaja pyrki toimimaan sellaisen viranomaisen sijasta, jolla yksinomaan on valta toimia tällä tavoin.

26 Ensimmäinen valitusperuste on siten hylättävä kokonaisuudessaan.

Asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohtaa koskeva toinen valitusperuste

27 Tämä valitusperuste koskee asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun sakon määräämistä ja sen suuruuden määrittämistä.

28 Asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, — — jos ne tahallaan tai tuottamuksesta

a) rikkovat perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa tai 86 artiklaa; taikka

b) — —

Sakon suuruutta määriteltäessä on otettava huomioon rikkomuksen vakavuuden lisäksi sen kesto.”

- 29 Valittaja vaatii riidanalaisessa päätöksessä sille määrätyn sakon poistamista tai ainakin sen pienentämistä.
- 30 Valittaja väittää tältä osin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei tutkinut kaikkia sille esitettyjä väitteitä tai että kyseinen tuomioistuin ei tutkinut riittävästi sitä, miltä osin nämä väitteet olivat perusteltuja. Toissijaisesti se väittää, että vaikka sakon määrääminen valittajalle olisi periaatteessa ollut perusteltua, sakko on kuitenkin liian suuri ja kohtuuton.
- 31 Sakon kohtuuttomuudesta on todettava, että sen jälkeen kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ratkaissut täyden tuomiovaltansa perusteella yhteisön oikeuden rikkomisesta yrityksille määrättyjen sakkojen suuruuden, yhteisöjen tuomioistuimen asiana ei ole korvata kohtuullisuussyistä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harkintaa omallaan, kun se käsittelee oikeuskysymyksiä valituksen yhteydessä (asia C-310/93 P, BPB Industries ja British Gypsum v. komissio, tuomio 6.4.1995, Kok. 1995, s. I-865, 34 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on sitä vastoin toimivaltainen tutkimaan, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käsitellyt oikeudellisesti riittävällä tavalla kaikkia kantajan esittämiä väitteitä, joilla pyritään sakon poistamiseen tai pienentämiseen.
- 32 Ensinnäkin on todettava (ks. asia C-137/95 P, SPO ym. v. komissio, määräys 25.3.1996, Kok. 1996, s. I-1611), että asetuksen N:o 17/15 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa yhtäältä määritellään ne edellytykset, joiden on täyttyttävä, jotta komissio voisi määrätä sakkoja (sakon määräämisen edellytykset), ja yksi näistä edellytyksistä liittyy kilpailusääntöjen rikkomisen tahallisuuteen tai tuottamuksellisuuteen. Toisaalta sen toisessa alakohdassa säädetään sakon suuruuden määrittämisestä siten, että perusteena määrittämisessä käytetään kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuutta ja kesto.

33 Kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuus on määritettävä useiden seikkojen perusteella, joihin kuuluvat erityisesti asiaan liittyvät erityisolosuhteet, asiayhteys ja sakkojen ennaltaehkäisevä vaikutus, mutta niistä perusteista, jotka on välttämättä otettava huomioon, ei kuitenkaan ole vahvistettu sitovaa tai tyhjentävää luetteloa (em. asia SPO ym. v. komissio, määräyksen 54 kohta).

34 Toiseksi on todettava, että asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdassa ei edellytetä sitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimain mainitsi sakkojen harkinnanvapaudesta. Jotta kyseisistä rikkomuksista voitaisiin määrätä sakkoa, riittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimain toteaa — kuten se on tehnyt valituksenalaisen tuomion 41 ja 42 kohdassa — valittajan rikkomuksen olleen tahallinen ja vakava.

35 Aluksi valittaja toistaa ratkaisevana pitämänsä väitteen, jonka mukaan betoniteräsverkot ovat läheisessä yhteydessä valssilangan osalta voimassa olevaan kiintiöjärjestelmään. Valittajan mukaan tämä tilanne ei poikkea sokerialan tilanteesta, jonka osalta yhteisöjen tuomioistuimain on antanut yhdistetyissä asioissa 40/73—48/73, 50/73, 54/73, 55/73, 56/73, 111/73, 113/73 ja 114/73, Suiker Unie ym. vastaan komissio, 16.12.1975 tuomion (Kok. 1975, s. 1663), jossa se pienensi huomattavasti määrättyjä sakkoja. Valittaja väittää siksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimain toimineen virheellisesti, koska se ei todennut kyseisen asian ja käsiteltävänään olleen asian olleen osaksikaan samankaltaisia.

36 Tämä väite koskee valituksenalaisen tuomion 63 kohtaa, jossa todetaan seuraavaa:

”63. Betoniteräsverkkojen ja valssilangan markkinoiden välisestä yhteydestä on todettava aluksi, että komissio on ottanut tämän yhteyden huomioon (ks. komission päätöksen 201 kohta). Kantaja ei voi myöskään vedota edellä mainittuun tuomioon yhdistetyissä asioissa Suiker Unie ym. vastaan komissio, koska tuomiossa kuvattu tilanne eroaa kahdella tavalla olennaisesti nyt käsiteltävänä olevasta asiasta. Yhtäältä kyse on ollut ETY:n perustamissopimuksen mukaisesta yhteisestä maatalousalan markkinajärjestelystä, kun taas käsiteltävänä olevassa asiassa kyse on ollut

EHTY:n perustamissopimuksen mukaisesta järjestelmästä, joka koskee hintoja ja valmistuskiintiöitä. Toisaalta yhdistetyissä asioissa Suiker Unie ym. vastaan komissio yhteisten markkinajärjestelyjen kohteena on ollut jalostettu tuote, kun taas käsiteltävänä olevassa asiassa hintoja ja valmistuskiintiöitä koskevien järjestelyjen kohteena on ollut perustuote. Tämän vuoksi taloudellisesti tuomioissa yhdistetyissä asioissa Suiker Unie ym. vastaan komissio tarkoitettu tilanne ja käsiteltävänä oleva asia poikkeavat olennaisesti toisistaan, eikä kantaja siksi voi vedota tähän tuomioon väitteidensä tueksi.”

- 37 Valittaja väittää, että nämä kaksi tilannetta ovat toisiinsa verrattavia. Yhdistetyissä asioissa Suiker Unie ym. vastaan komissio sokerialan yhteinen markkinajärjestely oli välttämätön sokerijuurikkaan vähimmäishinnan takaamiseksi. Valittajan mukaan nyt käsiteltävänä olevassa asiassa valssilangan vähimmäishinnan takaaminen ei ollut mahdollista sääntelemättä myös betoniteräsverkkojen markkinoita.
- 38 Tältä osin on todettava, että sakkojen suuruudesta päätettäessä on otettava huomioon kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuus ja kesto, minkä vuoksi yhteisöjen tuomioistuimen on otettava huomioon se normatiivinen ja taloudellinen tausta, johon tutkittavana oleva toiminta liittyy (em. yhdistetyt asiat Suiker Unie ym. v. komissio, tuomion 612 kohta).
- 39 Toisin kuin valittaja väittää, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim on ottanut valituksenalaisen tuomion 63 kohdassa riittävästi huomioon riidanalaisiin sopimuksiin liittyvän normatiivisen ja taloudellisen taustan.
- 40 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim totesi nimittäin, että komissio oli ottanut huomioon betoniteräsverkkojen ja valssilangan markkinoiden välisen yhteyden ja lisäksi että yhdistetyissä asioissa Suiker Unie ym. vastaan komissio kysymyksessä ollut tilanne poikkesi olennaisesti tässä asiassa käsiteltävänä olleesta tilanteesta.

41 On korostettava, että yhdistetyissä asioissa Suiker Unie ym. vastaan komissio kysymyksessä olleet relevantit markkinat olivat sellaisen tuotteen markkinat, jonka osalta oli otettu käyttöön yhteinen markkinajärjestely, jossa muun muassa sovellettiin tärkeimpien tuottajien kesken jaettuja kansallisia sokerintuotantokiintiöitä. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa sitä vastoin relevantit markkinat eli betoniteräsverkkojen markkinat ovat vapaat, eikä niihin sovelleta mitään tällaisia toimenpiteitä.

42 Valittaja esittää sakon pienentämiseksi myös muita väitteitä, joita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim ei sen mukaan ole riittävästi ottanut huomioon.

43 Valittaja esittää ensinnäkin, että se on toiminut ainoastaan valssilangan markkinoiden suojaamiseksi noudattaen niitä säännöksiä, joita komissio oli antanut valssilanka-alan osalta.

44 Tämä väite koskee valituksenalaisen tuomion 64 kohtaa, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi seuraavaa:

”64. Jos lisäksi oletetaan, että sopimusjärjestelyt ovat epäsuorasti nostaneet myös valssilangan hintaa, mikä on ollut komission toivomusten mukaista, kantaja ei voi silti vedota tähän seikkaan lieventävänä asianhaarana. Yritykset eivät voi vedota siihen, että niiden tekemät, tiettyjen tuotteiden hintoja ja niitä koskevia kiintiöitä koskevat sopimukset ovat epäsuorasti vaikuttaneet positiivisesti sellaisen toisen tuotteen hintoihin, jota koskee komission luoma, valmistuskiintiöitä koskeva järjestelmä, koska tämä korostaa liikaa tällaisen kiintiöjärjestelmän vaikutuksia. Komission EHTY:n perustamissopimuksen mukaisesti perustama, valssilankaa koskeva järjestelmä koskee ainoastaan valssilankaa. Yritykset eivät voi laajentaa

tätä järjestelmää sellaisiin tuotteisiin, joihin sovelletaan ETY:n perustamissopimusta, kuten betoniteräsverkkoihin.”

45 Tästä tuomion kohdasta ilmenee riittäväällä tavalla se, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim tutki, mistä syystä valittajan mainitsemaa seikkaa ei voitu pitää lieventävänä asianhaarana.

46 Toiseksi valittaja toteaa, että se ei ole hyötynyt mitenkään riidanalaisista sopimuksista, ja se arvostelee valituksenalaisen tuomion 53 kohtaa, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi seuraavaa:

”53. — — komissio on ottanut sakon suuruutta määrittäessään huomioon sen, että kantaja ei ole hyötynyt rikkomuksesta. Komissio on itse asiassa ottanut huomioon sen, että toiminta betoniteräsverkkotalalla ei ole kovin kannattavaa (komission päätöksen 201 kohta), samoin kuin yritysten taloudellisen tilanteen (komission päätöksen 203 kohta). Lisäksi on todettava, että vaikka yritys ei olisi hyötynyt rikkomuksesta, tämä ei estä sitä, että komissio määrää merkittävän suuruisia sakkoja, koska muuten sakot menettäisivät pelotusvaikutuksensa.”

47 Tästä tuomion kohdasta ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki riittävästi myös sen, miksi tämä väite ei ollut perusteltu.

48 Kolmanneksi valittaja väittää, että se on toiminut markkinoiden yhdentämiseksi eikä markkinoiden jakamiseksi.

49 Toisin kuin komissio väittää, valittaja esitti tämän väitteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostamassaan kanteessa, mutta kyseinen tuomioistuin ei tutkinut sitä itsenäisenä väitteenä.

50 Tämä väite liittyy kuitenkin tahallisesti tai tuottamuksellisesti tehdyn kilpailusääntöjen rikkomisen muodostamaan laajempaan asiayhteyteen, minkä vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käsitteli riittävästi tätä väitettä valituksenalaisen tuomion 41 ja 42 kohdassa, jossa se totesi seuraavaa:

”41. — — jotta voitaisiin katsoa yrityksen rikkoneen tahallaan perustamissopimuksen kilpailumääräyksiä, ei ole välttämätöntä, että yritys on ollut tietoinen siitä, että se rikkoo määräyksiä, vaan riittävää on jo se, että yrityksen olisi pitänyt tietää, että sen käyttäytyminen rajoittaa kilpailua — —

42. Ottaen huomioon sen, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa ja erityisesti tämän kohdan a ja c alakohtia on selvästi rikottu törkeällä tavalla, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kantajan väite, jonka mukaan se ei olisi toiminut tahallisesti, on perusteeton. Vastaavin perustein kantaja ei voi myöskään väittää, ettei se ole tiennyt sopimusten rikkovan ETY:n perustamissopimusta sen vuoksi, että teräksen valmistajana siihen on sovellettu tavallisesti EHTY:n perustamissopimusta.”

51 Neljänneksi valittaja väittää, että se ei ollut sopimuspuolena Benelux-maiden markkinoita ja Saksan markkinoita koskevissa sopimuksissa, vaikka jälkimmäisillä markkinoilla on ollut huomattava merkitys valittajalle. Se väittää myös, että se ei ole koskaan ehdottanut sitä, että Italian markkinoilla otettaisiin käyttöön vastaavat järjestelyt kuin Ranskan ja Saksan markkinoilla, vaikka se olisi voinut näin tehdä vahvan markkina-asemansa vuoksi.

52 Tältä osin on ainoastaan todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on käsitellyt valituksenalaisen tuomion 48 kohdassa riittävästi näitä väitteitä ja osoittanut, minkä vuoksi tällaiset väitteet olivat täysin perusteettomia, todeten seuraavaa:

”48. Komission päätöksessä on otettu huomioon se, että kantaja ei ole rikkonut kilpailusääntöjä Benelux-maiden ja Saksan markkinoilla, koska päätöksessä ei ole todettu, että kantaja olisi osallistunut näitä markkinoita koskeviin järjestelyihin. Päätöksessä ei ole myöskään todettu, että sopimukset olisi tehty Italian markkinoita varten. Kantaja ei siksi voi väittää tekemänsä rikkomuksen olleen lievempi kuin se on komission päätöksen mukaan ollut, minkä vuoksi kantajalle määrätyn sakon määrää olisi kantajan mukaan alennettava.”

53 Valittaja väittää viimeiseksi, että vaikka yhteisöjen tuomioistuin katsoisi sakon olevan perusteltu, sen suuruutta olisi pienennettävä huomattavasti, koska Italian liiran kurssi suhteessa ecuun on huonontunut sen jälkeen, kun riidanalainen päätös tehtiin 2.8.1989. Valittajan mukaan yhteisöjen tuomioistuimen pitäisi määrittellä sakon suuruus ottaen huomioon Italian liiran arvo sellaisena kuin sen vaihtokurssi oli suhteessa ecuun sakkoa määrättäessä.

54 Komissio väittää, että tämä peruste on jätettävä yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 42 artiklan 2 kohdan perusteella tutkimatta, koska se on esitetty ensimmäisen kerran vasta kantajan vastauskirjelmässä.

55 On syytä muistuttaa, että yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 42 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan saman työjärjestyksen 118 artiklan nojalla muutoksenhakuun, asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu käsittelyn aikana esille tulleisiin oikeudellisiin seikkoihin tai tosiseikkoihin.

56 Tältä osin on todettava, että valittaja ei ole esittänyt liiran arvon alenemista koskevaa väitettä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa eikä valituskirjelmässä. Jotta tämä vasta valittajan vastauskirjelmässä esitetty peruste voitaisiin ottaa tutkittavaksi, valittajan olisi pitänyt osoittaa työjärjestyksen 42 artiklan 2 kohdan mukaisesti se, miksi Italian liiran arvon aleneminen on sellainen seikka, joka on ilmennyt vasta muutoksenhakua käsiteltäessä. Koska valittaja ei ole esittänyt mitään tätä koskevia perusteluita, tämä peruste on jätettävä tutkimatta.

57 Koska valitusperusteita ei ole hyväksytty, valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

58 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan muutoksenhakumenettelyssä työjärjestyksen 118 artiklan nojalla, asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska valittaja on hävinnyt asian, se on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Valitus hylätään.

2) Valittaja veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Mancini

Murray

Kapteyn

Hirsch

Ragnemalm

Julistettiin Luxemburgissa 17 päivänä heinäkuuta 1997.

R. Grass

G. F. Mancini

kirjaaja

kuudennen jaoston puheenjohtaja